

Nadere regels blijk van waardering Mantelzorgers

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

In deze nadere regeling wordt verstaan onder:

- a. belanghebbenden: personen die zich aantoonbaar hebben geregistreerd als mantelzorger;
- b. boven gebruikelijke zorg: zorgverlening die qua intensiteit en duur de gebruikelijke zorg die redelijkerwijs verwacht mag worden te boven gaat;
- c. cliënt: de zorgvrager die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of door of namens wie een melding of aanvraag is gedaan;
- d. Besluit: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling (artikel 1:3 lid 1 Algemene Wet Bestuursrecht);
- e. gebruikelijke zorg: de normale zorg, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden of ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden;
- f. mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep(zie Artikel 1.1.1 WMO);
- g. mantelzorger: persoon die mantelzorg verleent dan wel de mantelzorgkring rond de cliënt vertegenwoordigt en zich als zodanig aantoonbaar heeft geregistreerd (of zich heeft laten registreren) als mantelzorger bij het Steunpunt Mantelzorg Katwijk als zodanig is gevalideerd;
- h. zorgvrijwilliger: persoon die zich, vanuit een georganiseerd verband en niet vanuit een sociale relatie tot de hulpbehoevende cliënt, vrijwillig inzet om zorg en hulp te verlenen aan één of meer personen of deze vrijwillige inzet verricht op grond van de tegenprestatie vanuit de Participatiewet;
- i. intensieve mantelzorg: in beginsel acht uur per week voor de minimale duur van tenminste drie maanden;
- j. mantelzorgcompliment: mantelzorgers die daarvoor in aanmerking komen, ontvangen jaarlijks een blijk van waardering;
- k. peildatum: de laatste maandag in november per kalenderjaar.

Hoofdstuk 2 Mantelzorgcompliment als blijk van waardering

Artikel 2. Doelgroep van de gemeentelijke blijk van waardering

De doelgroep van de gemeentelijke blijk van waardering bestaat uit:

1. Artikel 2.1.6 van de wet stelt dat het gaat om mantelzorgers van zorgvragers in de gemeente, zowel huisgenoten als niet-huisgenoten, vormen de doelgroep uitgaande van de definities van cliënt en mantelzorger onder artikel 1.c, en 1 f;
2. artikel 1.1.1. van de wet definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of persoonsgebonden Budget, of door of namens wie een melding is gedaan. Het gaat dus ook om mantelzorgers van zorgvragers die een hulpvraag hebben aangemeld, ook al is daar geen voorziening op basis van deze wet uitgekomen;
3. voorts is de woonplaats van de cliënt bepalend, zodat het ook mantelzorgers kan betreffen die in andere gemeenten wonen;
4. zorgvrijwilligers zijn uitgesloten van de gemeentelijke blijk van waardering, tenzij zij naast hun vrijwillige inzet tevens mantelzorger zijn volgens de onderhavige regeling.

Artikel 3. De inhoud van deze blijk van waardering

1. De blijk van waardering bestaat uit een financiële tegemoetkoming aan de belanghebbende;
2. de hoogte van de financiële tegemoetkoming is vastgesteld op €100,- per belanghebbende per kalenderjaar;
3. een zorgvrager kan per jaar slechts één mantelzorger aandragen om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke blijk van waardering.

Artikel 4. Budgetplafond:

1. Het college stelt jaarlijks een budgetplafond vast;
2. indien het budgetplafond is bereikt, worden aanvragen niet meer behandeld. De datum van ontvangst van de aanvraag bij de gemeente is daarbij geldend.

Artikel 5. Wijze van uitvoering

1. Het Steunpunt Mantelzorg verstrekt bij de inschrijving van nieuwe mantelzorgers bij het Steunpunt Mantelzorg, een aanvraagformulier en / of geeft aan hoe de zorgvrager iemand in aanmerking kan laten komen voor een gemeentelijke blijk van waardering;
2. ook kan de zorgvrager rechtstreeks bij de gemeente Katwijk kenbaar maken dat hij of zij iemand in aanmerking wilt laten komen voor een blijk van waardering;
3. de gemeente Katwijk neemt na het verstrijken van de peildatum een Besluit over welke belanghebbenden in aanmerking komen voor een jaarlijkse blijk van waardering, de toetsingsgronden voor dit Besluit worden nader uitgewerkt;
4. de gemeente Katwijk draagt zorg voor de uitbetaling van de gemeentelijke blijk van waardering;
5. de blijk van waardering dient elk jaar opnieuw te worden aangevraagd.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 6. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze nadere regels treden in werking met ingang van 1 januari 2015
2. Deze nadere regels worden aangehaald als: Nadere regels blijk van waardering Mantelzorgers

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
18 december 2015.

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting nadere regels blijk van waardering Mantelzorgers:

Juridische grondslag

Op grond van artikel 2.1.6. WMO 2015 wordt bij nadere regeling bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 2.1.6 stelt dat het moet gaan om mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 1.1.1 van de wet definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of PGB, of door of namens wie een melding is gedaan. Het gaat dus ook om mantelzorgers van cliënten die een hulpvraag hebben aangemeld, ook al is daar geen voorziening op basis van deze wet uit voort gekomen. Voorts is de woonplaats van de cliënt bepalend, zodat het dus ook mantelzorgers kan betreffen die in andere gemeenten wonen.

Op grond van artikel 15 Verordening WMO 2015 juncto artikel 5.4.1. Beleidsplan WMO 2015 Katwijk, bepaalt het college in nadere regels op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van zorgvragers in de gemeente. Daarnaast wordt bij nadere regeling bepaald waaruit deze jaarlijkse blijk van waardering bestaat.

Inleiding

Op mantelzorg wordt een groot beroep gedaan. De gemeente wil dit op passende wijze waarderen en mantelzorgers daarom ondersteunen op een manier die aansluit bij de lokale behoeften van mantelzorgers en de lokale mogelijkheden voor ondersteuning.

De gemeente wil blijk geven van de waardering en erkenning van mantelzorg en oog hebben voor haar mantelzorgers. Bovendien vindt de gemeente het belangrijk en in het belang van de mantelzorgers om overbelasting van mantelzorgers tijdig te signaleren en zo veel mogelijk mantelzorgers te bereiken die ondersteuning nodig hebben. Vervolgens wil de gemeente dat deze ondersteuning zo goed mogelijk wordt georganiseerd.

De blijk van waardering van mantelzorgers is mede in overleg met (een panel van) mantelzorgers vormgegeven met als resultaat een wijze die zoveel mogelijk aansluit op de wensen van de mantelzorgers zelf zodat zij zich gewaardeerd en gehoord voelen.

Daarnaast wordt door de wijze van uitvoering van de blijk van waardering van mantelzorgers, ook meer inzicht verkregen in de omvang van het aantal personen die mantelzorg verlenen binnen de gemeente en kan de doelgroep beter worden bereikt. Dit maakt het mogelijk om mantelzorgers tijdig te ondersteunen bij hun mantelzorgtaak en daarmee overbelasting te voorkomen.

De cliënt en diens omgeving zijn het centrale uitgangspunt. Het doel van de ondersteuning van mantelzorgers is het versterken van de positie en de eigen kracht van de mantelzorger en het netwerk rond

de cliënt, alsmede het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers door tijdig ondersteuning onder de aandacht te brengen en overbelasting te signaleren. Dit is van belang voor het welzijn van de cliënt en van de mantelzorger, om de zorgtaken te kunnen volhouden.

Het mantelzorgcompliment als een blijk van waardering vormt onderdeel van het totale beleid van de gemeente ten behoeve van mantelzorgers waarmee mantelzorgers ondersteund en erkend worden en waaruit de grote waarde blijkt die de gemeente hecht aan het belang van vrijwillige inzet, binnen de informele zorg in het bijzonder:

1. Alle mantelzorgers en vrijwilligers kunnen gebruik maken van de producten en diensten van het Steunpunt Mantelzorg Katwijk alsmede het VIP (Vrijwilligers Informatie Punt) voor vrijwilligersondersteuning als mantelzorgondersteuning; beide zijn een organisatieonderdeel van stichting Welzijnskwartier.
2. De gemeente stelt Welzijnskwartier via subsidiering in staat in opdracht van de gemeente een integraal en actueel aanbod van producten en diensten ten behoeve van mantelzorgondersteuning en ondersteuning van vrijwillige inzet te ontwikkelen, die aansluit bij de diversiteit van mantelzorgsituaties.
3. De gemeente stimuleert het dat meer algemene en voorliggende voorzieningen dichterbij huis beschikbaar komen voor zorgvragers, die voor de zorgvrager en mantelzorger passende respijtzorg kunnen bieden.
4. De gemeente biedt zo nodig passende respijtzorg aan op maat; dit kan onderdeel uitmaken van het ondersteuningsplan van de cliënt en diens mantelzorger(s) na een aanvraag. De gemeente stimuleert dat de lokale professionele zorgaanbieders die formele (professionele) zorg of hulpverlening, goed met partners in de informele zorg en met mantelzorgers samenwerken.³
6. De gemeente biedt ontheffing tot het verrichten van een tegenprestatie op grond van de Participatiewet, op het moment dat er aantoonbaar intensieve mantelzorg wordt verricht door de belanghebbende (artikel 4 Verordening tegenprestatie Participatiewet Katwijk).

Artikelsgewijze toelichting nadere regels blijk van waardering van Mantelzorgers

Hoofdstuk 1

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al worden omschreven in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Algemene Wet Bestuursrecht of de Gemeentewet, worden niet afzonderlijk gedefinieerd in de nadere regeling omtrent het waarderen van mantelzorgers. Hieronder volgt een toelichting van een aantal van de gehanteerde begrippen.

Lid 1.c) cliënt

Artikel 1.1.1 van de WMO 2015 definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of PGB, of door of namens wie een melding of aanvraag is gedaan.

Lid 1d) Besluit

Een schriftelijke beslissing van het bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Indien het een Besluit voor een specifieke groep betreft, in dit geval de blijk van waardering voor mantelzorgers welke voldoen aan de gestelde criteria, dan dient er een beschikking afgegeven te worden.

Lid 1.e) gebruikelijke zorg

Zorg van huisgenoten gaat na drie maanden over in mantelzorg wanneer de verleende zorg en duur daarvan de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar na drie maanden (nog steeds) overstijgt. Voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning hanteren indicatieorganen en gemeenten veelal het protocol Gebruikelijke Zorg van het huidige Centrum Indicatiestelling Zorg om vast te stellen of sprake is van gebruikelijke zorg dan wel welke zorg van huisgenoten verwacht mag worden. Voor de uitleg van wat onder gebruikelijke zorg valt kan worden aangesloten bij de definitie en de nadere uitwerking van gebruikelijke zorg in het protocol Gebruikelijke Zorg. Gebruikelijke zorg wordt in dat Protocol als volgt omschreven: "de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden".

Lid 1.f) mantelzorg

Voor het begrip mantelzorg is uitgegaan van de definitie welke is opgenomen in artikel 1.1.1. WMO 2015. Daarin wordt mantelzorg als het volgt omschreven:

Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Het begrip 'mantelzorger' is van belang omdat het college bepaalt dat alleen een mantelzorger die aantoonbaar aan de definitie voldoet en aan de registratieplicht voldoet, in aanmerking komt voor de jaarlijkse blijk van waardering.

Uit kamerstukken met betrekking tot het begrip 'mantelzorg' zoals neergelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning volgt dat de vier belangrijkste kenmerken van mantelzorg zijn:

- er is een bestaande sociale relatie tussen de zorgvrager en de zorgverlener;

- mantelzorg wordt niet verricht in een georganiseerd verband;
- het verrichten van mantelzorg is veelal geen bewuste keuze;
- het verlenen van mantelzorg is nooit afdwingbaar.

Deze kenmerken zijn ontleend aan diverse kamerstukken: TK 2004-2005, 30 169, nr. 1 (Notitie "De mantelzorger in beeld") en TK 2005-2006, 30 131, nr. C.

Lid 1.g) mantelzorger

Het gaat ook om mantelzorgers van cliënten die een hulpvraag hebben aangemeld, ook al is daar geen voorziening op basis van deze wet uit voort gekomen. Voorts is de woonplaats van de cliënt bepalend, zodat het ook mantelzorgers kan betreffen die in andere gemeenten wonen.

Lid 1.i) intensieve mantelzorg

In artikel 1 is het begrip intensieve mantelzorg opgenomen. Namelijk in beginsel acht uur per week voor de duur van ten minste drie maanden. Dit is een landelijk gehanteerde richtlijn.

Lid 1.j) mantelzorgcompliment

Huidige mantelzorgers die daarvoor in aanmerking komen, en voldoen aan de huidig gestelde eisen, ontvangen jaarlijks een mantelzorgcompliment welke door de Sociale Verzekeringsbank wordt uitgevoerd

Lid 1.k) peildatum de laatste maandag in november per kalenderjaar. Er is gekozen om een peildatum te hanteren om zodoende eenmaal per jaar de betalingen kunnen verrichten.

Hoofdstuk 2

Artikel 2. Doelgroep van het mantelzorgcompliment

Artikel 2.1.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 stelt dat het moet gaan om mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 1.1.1 van de wet definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of PGB, of door of namens wie een melding of aanvraag is gedaan.

Artikel 2, lid 4)

Uitsluiting van zorgvrijwilligers is niet ingegeven om reden dat hun inzet niet belangrijk zou zijn. Ook zij verdienen alle waardering. Vrijwilligers die langdurig en intensieve zorg verlenen in enigerlei georganiseerd verband spelen immers een rol van grote betekenis in de informele zorg en de ondersteuning van mantelzorgers. Voor vrijwilligerswerk zijn vaak andere vormen van waardering en vergoedingen mogelijk: Vrijwilligers(onkosten)vergoeding vanuit de vrijwilligersorganisatie of zo dat niet het geval is, fiscale aftrekmogelijkheden van kosten. Daarnaast zijn er voor mensen die zich als vrijwilliger bijzonder verdienstelijk maken diverse onderscheidingsvormen en waarderingmomenten: van koninklijke onderscheiding (lintjesregen) tot gemeentelijke erepenning of de Katwijkse vrijwilligers dag met kans op verkiezing tot vrijwilliger van het jaar.

Artikel 3. De inhoud van deze blijk van waardering

Artikel 3, lid 1)

Blijken van waardering kunnen bestaan uit een financiële tegemoetkoming, een voorziening in natura of een combinatie van beide.

Het panel van Katwijkse mantelzorgers heeft aangegeven dat zij zich het meest gewaardeerd voelen door een financiële tegemoetkoming in de vorm van een vrij te besteden geldbedrag. Mantelzorgers maken extra kosten zoals reis- en telefoonkosten. Een vast bedrag maakt vrije besteding naar behoefte en eigen verdeling over meer dan een mantelzorgers rond één cliënt mogelijk. Vanuit oogpunt van effectiviteit wordt tegemoet gekomen aan deze wens.

Daarnaast richt de gemeente zich in haar ondersteunende beleid op het behouden of actualiseren van een goed voorzieningenniveau in natura, zowel de voorzieningen van professionele zorg- en welzijnsorganisaties als voorzieningen gedragen door vrijwillige inzet en vrijwillig club- en verenigingswerk.

Artikel 3, lid 2 en lid 3)

De hoogte van de gemeentelijke blijk van waardering is vastgesteld op €100,- per belanghebbende per kalenderjaar. Net als in de huidige regeling omtrent de uitvoering het mantelzorgcompliment door de Sociale Verzekeringsbank is er voor gekozen dat een zorgdrager slechts één mantelzorger kan voordragen om in aanmerking te komen voor een blijk van waardering. De peildatum betreft de laatste maandag in november.

Artikel 4 Budgetplafond

Het college stelt jaarlijks een budgetplafond vast. Op het moment dat het budgetplafond wordt overschreden vormt dit een weigeringsgrond voor een belanghebbende om aanspraak te kunnen maken op een blijk van waardering. Indien het budgetplafond is bereikt worden aanvragen dan ook niet meer behandeld. De datum van ontvangst bij de gemeente is daarbij geldend.

Artikel 5 Wijze van uitvoering

Een zorgvrager kan zowel via de inschrijving bij het Steunpunt Mantelzorg, als wel rechtstreeks aan de gemeente Katwijk kenbaar maken dat hij of zij één iemand in aanmerking wil laten komen voor de jaarlijkse blijk van waardering. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de peildatum die voor dat kalenderjaar geldt. De gemeente geeft na het verstrijken van de peildatum een beschikking af aan de belanghebbenden. Daarbij wordt rekening gehouden met het eerder genoemde budgetplafond waarbij geldt: wie het eerst komt, wie het eerst maalt. De gemeente Katwijk zorgt vervolgens voor de uitbetaling.

Hoofdstuk 3

Artikel 6 Inwerkingtreding en citeertitel

In dit artikel is de inwerkingtreding en citeertitel van deze nadere regels neergelegd.